

Nieuwsbrief

Fiscaal Juridische Actualiteiten

Informatiebulletin over de eigen woning en inkomensvoorzieningen

Nummer 217 – oktober 2021

Inhoud

Fiscaal Juridische Signalen

- Voortgang wetsvoorstel Overige fiscale maatregelen 2022 [1](#)
- Verzoek tot aanhouden plenaire behandeling Wet excessief lenen [2](#)
- Rectificatie OFM 2022 [2](#)
- Fiscale cijfers 2022 [3](#)

Vraag van de maand

- Redelijke beslistermijn bij goudenhanddrukstamrecht vervallen? [4](#)

Wetgeving en beleid

- Besluit 'corona-betalpauze' opnieuw verlengd [5](#)
- Kamerbrief voorstel aanpassing keuzerecht bedrag ineens [6](#)
- Vereenvoudiging aangifteproces overdrachtsbelasting [7](#)

Jurisprudentie

- Voor ex-echtgenote betaalde hypotheekrente aftrekbaar [8](#)
 - Belastingdienst plaatst woningaandeel van 35% ten onrechte in box 3 [9](#)
 - Lijfrentepremie niet aftrekbaar door gebrek aan bewijs [9](#)
 - Klein pensioen uit Duitsland belast bij inwoner van Nederland [10](#)
-

Fiscaal Juridische Signalen

Voortgang wetsvoorstel Overige fiscale maatregelen 2022

Staatssecretaris Vijlbrief heeft met de nota naar aanleiding van het verslag bij het wetsvoorstel Overige fiscale maatregelen 2022 (OFM 2022) antwoord gegeven op vragen uit de Tweede Kamer.

[Nota naar aanleiding van het verslag Overige fiscale maatregelen 2022, Kamerstukken 2021/22 II 35 928, nr. 6](#)

Het wetsvoorstel OFM 2022 brengt een aantal technische wijzigingen in de eigenwoningregeling (zie ook onze vorige nieuwsbrief). Vanuit de Tweede Kamer zijn meerdere vragen gesteld over deze wijzigingen. De staatssecretaris beantwoordt nu deze vragen met de nota naar aanleiding van het verslag. Ook vanuit de [Nederlandse Orde van Belastingadviseurs](#) (NOB) en het [Register Belastingadviseurs](#) (RB) zijn kritische vragen gesteld over de wijzigingen in de eigenwoningregeling. De Tweede Kamer heeft gevraagd hierop in te gaan. Dat doet de staatssecretaris maar beperkt. Hij beantwoordt wel een aantal concrete vragen van het NOB, maar de vragen van het RB komen in het geheel niet naar voren in deze nota.

Belang voor de praktijk

Hoewel goed bedoeld, leiden de wijzigingen in de eigenwoningregeling naar onze mening tot veel onduidelijkheid bij burgers en hun adviseurs. Adviseurs zullen zich moeten verdiepen in de zeer technische wijzigingen. Dat vergt een zekere gewenningsperiode waarbinnen (advies)fouten en verkeerde keuzes gemaakt zullen worden. Dat kan fiscale consequenties hebben. Gesteld dat het volgende kabinet de eigenwoningregeling grondig gaat herzien – waar gezien de vernietigende evaluatierapporten van [SEO](#) en [Panteia](#) alle reden toe is – is het dan niet beter die herziening af te wachten in plaats van nu weer wat te sleutelen aan de regeling?

Verzoek tot aanhouden plenaire behandeling Wet excessief lenen

Staatssecretaris Vijlbrief verzoekt de Tweede Kamer om de plenaire behandeling van het voorstel Wet excessief lenen bij eigen vennootschap aan te houden.

[Kamerbrief over verzoek aanhouden plenaire behandeling voorstel Wet excessief lenen bij eigen vennootschap van 1 oktober 2020, nr. 2021-0000198497](#)

In september 2018 heeft het kabinet het voorstel Wet excessief lenen bij eigen vennootschap aangekondigd (Kamerstuk 35.496). Directeuren-grotoaandeelhouders (DGA's) moeten belasting gaan betalen als de schuld aan de eigen vennootschap meer bedraagt dan € 500.000. Een uitzondering is er voor leningen die zijn aangegaan voor de financiering van de eigen woning. Deze uitzondering geldt als een recht van hypotheek op de eigen woning is verstrekt aan de vennootschap. Voor de eigenwoningschulden die zijn aangegaan vóór de datum inwerkingtreding geldt de uitzondering ook zonder het verstrekken van dit recht van hypotheek. Het wetsvoorstel is op 17 juni 2020 [ingediend](#) bij de Tweede Kamer met als ingangsdatum 1 januari 2023, een jaar later dan eerder gepland.

In de brief van 1 oktober 2021 verzoekt staatssecretaris Vijlbrief de Tweede Kamer om de geplande behandeling aan te houden. Hij stelt dat het wetsvoorstel betrekking heeft op vermogen in box 2. Volgens het demissionaire kabinet moet het wetsvoorstel gezien worden binnen de context van de bredere discussie over de fiscale behandeling van vermogen. Daartoe moet de belastingheffing over vermogen in box 2 in samenhang met de belastingheffing over het vermogen in box 1 of box 3 worden gezien. Deze discussie kan onderdeel zijn van de formatiegesprekken.

Belang voor de praktijk

Als de Tweede Kamer tegemoetkomt aan het verzoek en de behandeling uitstelt zal het voorstel Wet excessief lenen bij eigen vennootschap onderdeel uitmaken van de nog te voeren brede discussie over de belastingheffing over vermogen. Het is niet in te schatten hoe deze discussie uitpakt en wat de invloed op het huidige wetsvoorstel zal zijn. Dat ligt in handen van een nieuw kabinet.

Rectificatie OFM 2022

Helaas zijn er in onze samenvatting van het wetsvoorstel Overige fiscale maatregelen 2022 in de vorige nieuwsbrief een paar fouten geslopen met betrekking tot de wijzigingen in de eigenwoningregeling (de onderdelen 3 en 4 hieronder). Omwille van de overzichtelijkheid publiceren wij dit artikel nu in aangepaste vorm opnieuw. Wij wijzen erop dat het wetsvoorstel nog in het parlement ligt en dus nog kan wijzigen.

Partners en de eigenwoningregeling

Dat de eigenwoningregeling met ingang van 2022 zou worden aangepast, is al aangekondigd in de [brief van 31 augustus 2021](#). In het wetsvoorstel [Overige fiscale maatregelen 2022](#) (OFM 2022) zijn de voorgenomen wijzigingen opgenomen. Van een grootschalige wijziging van de eigenwoningregeling is geen sprake. Die eer valt een volgend kabinet te beurt. Hier betreft het slechts een aantal technische wijzigingen. Wijzigingen overigens die de adviespraktijk niet onberoerd zullen laten, want ondanks de belofte dat het om een vereenvoudiging zou gaan, kan van een echte vereenvoudiging nauwelijks gesproken worden. De eigenwoningregeling blijft ingewikkeld en adviseurs zullen zich opnieuw moeten verdiepen in een draai van de wetgever binnen deze regeling.

De wijzigingen houden verband met eigenwoningverleden van een belastingplichtige. Dat eigenwoningverleden bestaat uit verschillende onderdelen. In het kader van OFM 2022 gaat het specifiek om de volgende onderdelen:

- Eigenwoningreserve ([art. 3.119aa Wet IB 2001](#))
- Aflossingsstand ([art. 3.119d Wet IB 2001](#))
- Bestaande eigenwoningschuld ([art. 10bis.1 Wet IB 2001](#))

Of dit eigenwoningverleden wel of niet deels overgaat op de partner hangt af van de situatie. In OFM 2022 worden vier situaties, met de daarbij voorgenomen maatregelen, beschreven:

1. Partners die in algehele gemeenschap van goederen huwen:
Een eigenwoningreserve van één van de partners gaat alléén voor de helft over op de andere partner als zij in algehele gemeenschap van goederen trouwen. In alle andere gevallen (koude uitsluiting, beperkte gemeenschap) vindt geen gedeeltelijke overgang (meer) plaats van de voorhuwelijkse eigenwoningreserve.
2. Gehuwde en ongehuwde partners:
 - Bij een gezamenlijke aankoop en financiering van een eigen woning wordt gekeken wat partners gezamenlijk maximaal kunnen financieren, rekening houdend met de eigenwoningreserve.
 - Ook de inzet van de aflossingsstand wordt op gezamenlijk niveau beoordeeld.
 - Bij gezamenlijke aankoop en financiering van een eigen woning kan de ruimte voor het aangaan van een bestaande eigenwoningschuld van de ene partner door beide partners naar rato van het schuldaandeel in de gezamenlijke schuld worden benut.
3. Gehuwden in geval van boedelmenging:
 - De overgang van een aflossingsstand naar rato van de gerechtigdheid tot de huwelijksgemeenschap vervalt. Een aflossingsstand blijft van de partner bij wie deze is ontstaan.
 - Als de belastingplichtige zijn bestaande eigenwoningschuld heeft afgelost, kan dit overgangsrecht herleven tot uiterlijk 31 december van het jaar na aflossen. Als vóór herleving boedelmenging plaatsvindt door een huwelijk of wijziging van huwelijkse voorwaarden, gaat het recht op herleving niet langer deels over op de partner.
4. Overlijden van een van de partners:
 - Een nog uitstaande eigenwoningreserve gaat bij overlijden niet langer over op de langstlevende partner.
 - Een aflossingsstand gaat bij overlijden niet over op de langstlevende partner.

Fiscale cijfers 2022

In onze nieuwsbrief nr. 216 van september 2021 hebben wij fiscale cijfers voor het (belasting)jaar 2022 opgenomen. Helaas hebben wij het eigenwoningforfait en de box 3 heffing voor 2022 niet juist weergegeven. Onderstaand zijn de correcte cijfers opgenomen.

Eigenwoningforfait

	2021	2022
Eigenwoningforfait *		
€ 75.000 - € 1.110.000	0,50%	0,45%
Meer dan € 1.110.000	2,35%**	2,35%**
Hillenaftrek	90%	86½%
Box 1 Toptarief	49,50%	49,50%
Max. aftrektarief aftrekbare kosten	43%	40%

(*) De grensbedragen per 1-1-2022 zijn nog niet bekend gemaakt.

(**) Het genoemde percentage van 2,35% geldt alleen voor de waarde boven dat grensbedrag.

Box 3 2022

Van het gedeelte van de grondslag dat meer bedraagt dan	Maar niet meer dan	Wordt toegerekend aan spaardeel (-0,01%)	Wordt toegerekend aan beleggingsdeel (5,53%)	De vermogensrendementsheffing over de grondslag bedraagt (tarief box 3: 31%)
€ 0	€ 50.650	67%	33%	0,56%
€ 50.650	€ 950.650	21%	79%	1,35%
€ 950.650	-	0%	100%	1,71%

Vraag van de maand

Redelijke beslistermijn bij goudenhanddrukstamrecht vervallen?

Vraag

Mijn goudenhanddrukverzekering bereikte in oktober 2020, de maand waarin ik 62 jaar oud ben geworden, de einddatum. Door omstandigheden ben ik niet eerder in de gelegenheid geweest een beslissing te nemen. In de veronderstelling dat voor goudenhanddrukverzekeringen een redelijke beslistermijn van zes maanden bestaat heb ik een verzoek ingediend bij de Belastingdienst om de beslistermijn te verlengen. Ik wil namelijk een uitkerende stamrechtrekening openen. Tot mijn verbazing gaf de Belastingdienst aan dat er in dit geval geen toestemming hoeft te worden verleend. Is de redelijke beslistermijn bij goudenhanddrukverzekeringen vervallen?

Antwoord

Redelijke beslistermijn oud standpunt

Bij expiratie van goudenhanddrukverzekeringen en -rekeningen geldt, net als bij pensioen, de redelijke beslistermijn. Het einde van redelijke termijn markeert het uiterste tijdstip waarop de belastingplichtige een keuze moet hebben gemaakt voor de aankoop van pensioen- of goudenhanddrukstamrechtuitkeringen. De redelijke beslistermijn was vormgegeven in jurisprudentie en werd beleidsmatig gehanteerd. Een begunstigde bij expiratie had bij leven zes maanden de tijd om zijn beslissing te nemen en bij overlijden twaalf maanden.

Redelijke termijn nieuw standpunt

Na een uitspraak van het Hof Leeuwarden in 2012 ([Hof Leeuwarden 26 juni 2012, ECLI:NL:GHLEE:2012:BW9715](#)), is door de Belastingdienst een nieuw standpunt ingenomen ten aanzien van de redelijke beslistermijn. Dit standpunt is in een Vraag en Antwoord ([V&A 10-001](#)) in 2019 vastgelegd. In dit besluit wordt aangegeven dat er onderscheid gemaakt moet worden tussen de situatie bij leven en bij overlijden:

- *Overlijden:* Als de expiratie het gevolg is van het overlijden van de eerste gerechtigde tot de uitkeringen uit het pensioen of het loonstamrecht, blijft de redelijke termijn van twaalf maanden na de overlijdensdatum gelden.
- *Leven:* Bij een expiratie bij leven, geldt als basis een redelijke termijn van zes maanden na de overeengekomen expiratedatum. In het Vraag en Antwoord wordt echter aangegeven dat bij uitblijven van (re)actie van de kant van de begunstigde, de redelijke termijn van zes maanden automatisch wordt verlengd tot de uiterste ingangsdatum waarop het pensioen of goudenhanddrukstamrecht volgens de Wet op de loonbelasting 1964 moet ingaan. Voor pensioen is dat uiterlijk het vijfde jaar na AOW-ingang, voor goudenhanddrukstamrechten is dat het jaar waarin de AOW in gaat. Alleen in de situatie waarin de expiratedatum in hetzelfde jaar valt als de uiterste wettelijke ingangsdatum, blijft de redelijke termijn van zes maanden gelden.

In uw geval betekent dit dat u nog tot uiterlijk 31 december van het jaar waarin u de AOW-leeftijd bereikt, de tijd heeft om een keuze te maken voor de besteding van uw goudenhanddrukkapitaal. De redelijke beslistermijn is dus niet vervallen, maar verlengd. Het is wel zaak om vóór genoemde datum een keuze te

maken. Doet u dit niet, dan is de verzekeraar verplicht om op dat moment loonheffing in te houden op uw stamrechtkapitaal.

Belang voor de praktijk

Met dit Vraag en Antwoord kan met name voor pensioenrechten een hoop administratieve rompslomp worden voorkomen ten opzichte van de oude situatie. De Belastingdienst nam immers al eerder het standpunt in dat het goudenhanddruk- en pensioenkapitaal direct na het verstrijken van de zes maanden na expiratedatum door de verzekeraar in de heffing dient te worden betrokken ([V&A 18-009](#)). Daarbij had de klant wel de mogelijkheid om aan de Belastingdienst aannemelijk te maken dat de termijn van zes maanden in de desbetreffende situatie niet toereikend was. Bij verlenging van de termijn door de inspecteur betekende dit dat de reeds ingehouden loonheffing moet worden teruggevraagd, waarbij overschrijding van de jaargrens vaak een complicerende factor is. Wat ook moeilijk uit te leggen was bij deze systematiek, was het verschil in fiscale en civiele wetgeving. Immers, fiscaal werd de pensioenregeling na overschrijding van de redelijke termijn als onzuiver beschouwd en verloor zijn pensioenbestemming, maar een civielrechtelijke tegenhanger van die bepaling is er niet, waardoor het pensioen in civielrechtelijke zin bleef bestaan.

Door de verlenging van de redelijke beslistermijn zowel bij goudenhanddrukstamrechten als pensioenen krijgt de klant meer tijd om orde op zaken te kunnen stellen.

Het vorenstaande geldt overigens niet als het stamrecht is ondergebracht bij Nationale-Nederlanden Bank. De overeenkomst stamrechtrekening Banksparen OntslagVergoeding eindigt op 31 december van het jaar waarin de AOW-gerechtigde leeftijd wordt bereikt. De geschetste problematiek speelt dan niet. Wel kan het zo zijn dat de rekeninghouder zich zes maanden na die datum alsnog niet meldt. In dat geval ontstaat voor de bank echter geen inhoudingsplicht. [Art. 6 lid 5 Wet LB 1964](#), waar deze inhoudingsplicht is neergelegd, benoemt in die situatie expliciet slechts de verzekeraar als inhoudingsplichtige. De bank wordt in deze bepaling niet genoemd.

Wetgeving en beleid

Besluit 'corona-betalpauze' opnieuw verlengd

Het besluit over de betaalpauze voor rente en aflossing eigenwoningschuld is opnieuw uitgebracht. In de nieuwe versie is de periode verlengd, waarbinnen de belastingplichtige en de geldverstrekker een betaalpauze kunnen afspreken.

[Besluit van 23 september 2021, nr. 2021-20581, Stcrt. 2021, 42306](#)

Het [besluit betaalpauze voor rente en aflossing eigenwoningschuld](#) is opnieuw uitgebracht. Dit is inmiddels de zevende editie van het besluit. De periode waarbinnen de belastingplichtige en de geldverstrekker een betaalpauze kunnen overeenkomen, is daarbij verlengd. Als aan de voorwaarden wordt voldaan, blijft de lening een eigenwoningschuld, ondanks de opgelopen aflossingsachterstand. Daarvoor moet aan de volgende drie voorwaarden zijn voldaan:

1. De belastingplichtige heeft in de periode van 12 maart 2020 tot en met 31 december 2021 bij zijn geldverstrekker gemeld dat hij (dreigende) betalingsproblemen heeft door de uitbraak van het coronavirus;
2. De belastingplichtige en de geldverstrekker zijn vanwege deze betalingsproblemen een betaalpauze overeengekomen. Deze betaalpauze gaat uiterlijk op 1 januari 2022 in. De geldverstrekker moet de betaalpauze schriftelijk bevestigen; en
3. De looptijd van de betaalpauze bedraagt maximaal twaalf maanden.

Deze herziene versie van het besluit is in werking getreden per 30 september 2021.

Belang voor de praktijk

Met uitzondering van de meldingstermijn is er inhoudelijk niets gewijzigd in deze herziene versie van dit besluit. Volgens de vorige editie moest de melding van (dreigende) betalingsproblemen zijn gedaan uiterlijk 30 september 2021. In deze zevende editie is dat 31 december 2021 geworden.

Laten we hopen dat dit tevens de laatste editie van dit besluit is en wel om twee redenen. Ten eerste natuurlijk omdat iedereen hoopt dat we de coronapandemie achter ons kunnen laten. Ten tweede omdat er nu serieus wordt nagedacht over het structureel maken van de regeling. Dat vinden wij een goede ontwikkeling. Want vandaag is het corona en morgen is het iets anders. Geldverstrekkers moeten hun klanten maatwerkoplossingen kunnen bieden in tijden van nood. Meer flexibiliteit bij het verlenen van betaalpauses is daarbij gewenst. De huidige wettelijke regeling van [art. 3.119e Wet IB 2001](#) zou daarom naar onze mening best wat vereenvoudigd en versoepeld kunnen worden, zonder dat daarbij de aflossingseis al te zeer geweld wordt aangedaan. Aflossen waar mogelijk, een betaalpausa waar nodig. Dat is ook de gedachte die uitgaat van de Motie Koerhuis van 7 juli 2021, die door de voltallige Tweede Kamer is aangenomen ([Kamerstukken II 2020/21, 32 847, nr. 793](#)). Hoe aan deze motie invulling wordt gegeven, is nog onderwerp van gesprek.

Kamerbrief voorstel aanpassing keuzerecht bedrag ineens

In deze brief doet staatssecretaris Wiersma een aantal voorstellen waarmee de uitvoerbaarheid van de *Wet bedrag ineens*, *RVU* en *verlofsparen* verbeterd wordt.

[Kamerbrief voorstel voor aanpassing keuzerecht bedrag ineens van 12 oktober 2021, nr. 2021-0000158530](#)

In [de verzamelbrief bedrag ineens \(pensioen\) van 18 mei 2021, nr. 2021-0000082335](#), is aangegeven dat met pensioenuitvoerders zou worden gekeken naar een werkbare oplossing voor een aantal praktische bezwaren die kleven aan de uitvoerbaarheid van bepaalde onderdelen van de wet. In de brief van 12 oktober informeert staatssecretaris Wiersma van Sociale Zaken en Werkgelegenheid de Tweede Kamer over deze oplossingen.

In het aangepaste wetsvoorstel was opgenomen dat iedere deelnemer de keuze krijgt om een bedrag ineens niet tot uitkering te laten komen op de pensioeningangsdatum, maar ook de mogelijkheid heeft om dit uit te stellen tot de maand februari van het jaar volgend op het jaar waarin de AOW-gerechtigde leeftijd wordt bereikt. Door te kiezen voor uitbetaling in februari na het jaar van AOW-gerechtigdheid is er over de afkoopsom nooit AOW-premie verschuldigd. Uitvoerders werden door deze uitstelmogelijkheid echter voor grote uitdagingen gesteld.

In de brief worden de volgende aanpassingen voorgesteld.

1. Keuzemogelijkheid alleen bij pensioendatum op AOW-gerechtigde leeftijd

Om tot een beter werkbare vormgeving te komen voor pensioenuitvoerders, wordt voorgesteld om de doelgroep voor de uitstelmogelijkheid aan te passen. De keuzemogelijkheid wordt daarom beperkt voor personen die op de AOW-gerechtigde leeftijd met pensioen te gaan. Dat kan in de maand van het bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd zijn (eerste dag van die maand of exact op de AOW-gerechtigde leeftijd), of de eerste dag volgend op die maand.

2. Aanpassing van de systematiek van de uitkeringenreeks

In de huidige wettekst wordende pensioenuitkeringen vanaf aanvang gebaseerd op 100% van de waarde. Pas op het moment van de daadwerkelijk uitgestelde uitbetaling van het bedrag ineens (in februari) wordt de periodieke uitkering verlaagd. Na de uitkering van een bedrag ineens worden de periodieke uitkeringen herrekend.

De nu voorgestelde aanpassing is als volgt. Vanaf pensioeningangsdatum wordt direct de verlaagde pensioenuitkering uitbetaald. De hoogte van het bedrag ineens wordt op de pensioeningangsdatum vastgesteld en bruto gereserveerd. Wijzigingen in de privésfeer of anderszins hebben geen invloed op de hoogte van dit bedrag. Bij overlijden tussen pensioneren en de uitbetaling vervalt het recht op het bedrag ineens. In plaats daarvan ontstaat een nabetalingsverplichting voor de pensioenuitvoerder ter grootte van het verschil tussen de uitbetaalde termijnen en de termijnen alsof voor 100% pensioentermijnen zouden zijn aangekocht. Deze nabetaling is postuum loon van de gerechtigde. Deze nabetaling valt daarmee in de nalatenschap van de overledene en komt op die manier toe aan de erfgenamen. Dat is niet vanzelfsprekend de partner.

3. Uitbetaling in januari.

Tot slot wordt voorgesteld om de maand van de uitgestelde uitbetaling van het bedrag ineens te veranderen van februari naar januari. Dit sluit beter aan bij de pensioencommunicatie naar de deelnemers.

Belang voor de praktijk

Voorgesteld wordt om de keuzemogelijkheid te beperken tot deelnemers wiens pensioeningangsdatum ligt in de in de maand waarin zij de AOW-gerechtigde leeftijd bereiken en aan de deelnemers wiens pensioeningangsdatum ligt op de eerste dag volgend op de maand waarin zij AOW-gerechtigd worden. Op deze manier wordt tegemoetgekomen aan het bezwaar dat deelnemers die in hetzelfde jaar, maar op een later moment de AOW-leeftijd bereiken, ongelijk worden behandeld. Hoe later iemand immers in een kalenderjaar de AOW-leeftijd bereikt, hoe minder hij gebruik kan maken van het verlaagde belastingtarief zonder AOW-premie. Iemand die in januari van het jaar de AOW gerechtigde leeftijd bereikt en op dat moment de uitkering ineens laat uitbetalen, betaalt hierover minder belasting dan een deelnemer die pas in december AOW-gerechtigd wordt. Deelnemers die met pensioen gaan in een jaar voorafgaand aan het bereiken van de AOW-leeftijd betalen gedurende het hele jaar hetzelfde normale percentage AOW-premie, ongeacht het moment waarop het bedrag ineens wordt uitbetaald. Voor deze deelnemers geldt de hierboven vastgestelde ongelijkheid niet en is er in die zin geen noodzaak om voor hen een keuzemoment in te bouwen.

In de brief wordt telkens alleen gesproken over pensioen, maar we mogen aannemen dat hetzelfde gaat gelden voor de mogelijkheid een bedrag ineens op te nemen bij lijfrente-ingang.

Voor de 'oneerlijke' heffing van de AOW-premie komt een oplossing. Nu nog de bijdrage Zorgverzekeringswet. Wie laat in het jaar pensioneert en een bedrag ineens ontvangt, betaalt in de regel aanzienlijk minder bijdrage Zorgverzekeringswet over het bedrag ineens dan degene die vroeg in het jaar pensioneert en een bedrag ineens ontvangt. Dat houdt verband met het inhaaleffect dat onderdeel is van de systematiek van het voortschrijdend cumulatief rekenen (VCR). Nationale-Nederlanden heeft hierop tijdens de internetconsultatie van het wetsvoorstel op gewezen, maar Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft hier niets mee gedaan. Wij vinden dat nogal merkwaardig. Wat voor de AOW-premie nu geregeld is, had ook voor de bijdrage Zorgverzekeringswet geregeld moeten worden. Hopelijk gaat hier in het nieuw in te dienen wetsvoorstel nog enige aandacht naar uit.

Staatssecretaris Wiersma heeft aangegeven dat er zo spoedig mogelijk een wetsvoorstel zal worden opgesteld. De beoogde inwerkingtreding hiervan is en blijft nog steeds 1 januari 2023. Dit zou uitvoerders volgens Wiersma voldoende tijd geven om voorbereidingen te treffen voor de implementatie van het keuzerecht bedrag ineens.

Vereenvoudiging aangifteproces overdrachtsbelasting

Op 5 oktober 2021 heeft staatssecretaris Vijlbrief een nota van wijziging Belastingplan 2022 aangeboden aan de Tweede Kamer. De nota van wijziging ziet onder andere op de vereenvoudiging van het aangifteproces overdrachtsbelasting.

[Aanbiedingsbrief nota van wijziging Belastingplan 2022, 5 oktober 2021 nr. 2021-0000197955](#)

In overleg tussen de Belastingdienst en de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) is afgesproken dat een verzwaring van de administratieve lasten voor notaris en kopers van een woning kan worden voorkomen door bepaalde verplichtingen te laten vervallen. Voorwaarde is wel dat het toezicht door de Belastingdienst niet wordt belemmerd. Het betreft hier met name de verplichting voor de notaris om het standaardformulier, waarmee de koper van een woning een schriftelijke verklaring aflegt in verband met een beroep op de startersvrijstelling of het (verlaagde) tarief van 2%, te gebruiken en op te sturen naar de Belastingdienst.

Vanaf 1 januari 2022 hoeft het standaardformulier niet meer te worden ingevuld als de koper een notariële akte ondertekent waarin een door de Belastingdienst en de KNB afgesproken standaardpassage is opgenomen met dezelfde functie en strekking als het standaardformulier. Dit is mogelijk omdat met ingang van 1 januari 2022 de benodigde informatie is opgenomen in het elektronische aangiftebericht dat de notaris bij de Belastingdienst aanlevert.

Belang voor de praktijk

De voorgestelde wijziging levert een vereenvoudiging van het aangifteproces op. Het standaardformulier kan achterwege blijven als de notariële akte de juiste passage bevat.

Omdat de beoogde wijziging te kunnen uitvoeren is een wijziging in de aangifte-software nodig. Voor notarissen die de implementatie van de benodigde software niet kunnen realiseren per 1 januari 2022 geldt een overgangsperiode tot uiterlijk 31 maart 2022. In die periode blijven zij op de huidige wijze aangifte overdrachtsbelasting doen. Voor kopers betekent dit dat zij dan nog gehouden zijn het standaardformulier met daarin de schriftelijke verklaring in verband met een beroep op de startersvrijstelling of het (verlaagde) tarief van 2%, in te vullen en te ondertekenen.

Jurisprudentie

Voor ex-echtgenote betaalde hypotheekrente aftrekbaar

Hof Den Bosch oordeelt dat een belastingplichtige de over 2012, 2013 en 2014 voor zijn ex-echtgenote betaalde hypotheekrente als onderhoudsverplichting mag aftrekken. Doordat de inspecteur de aftrek over 2011 na bezwaar toestond, is bij de man het vertrouwen opgewekt dat de aftrek ook mogelijk is over latere jaren.

[Hof Den Bosch 9 september 2021, ECLI:NL:GHSHE:2021:2802](#)

Een echtpaar heeft een woning. In 2009 gaan zij van echt scheiden. De vrouw verlaat de woning. De man heeft in de jaren 2010 tot en met 2014 alle rente betaald, ook die van zijn ex-echtgenote. Hij trekt de rente die hij voor zijn ex-echtgenote betaald, in zijn aangiften af als onderhoudsverplichting (alimentatie). De inspecteur accepteert de aftrek van deze betaalde rente als onderhoudsverplichting niet over deze jaren. Na bezwaar van de man is de inspecteur op 12 maart 2015 volledig aan het bezwaar tegen de aanslag IB/PVV 2011 tegemoetgekomen, zonder dit besluit overigens nader te motiveren. Bij de man is hierdoor het vertrouwen opgewekt dat hij deze kosten ook in de daaropvolgende jaren in aftrek mocht brengen, dus ook voor de jaren 2012, 2013 en 2014. Vier maanden later komt de inspecteur op zijn standpunt terug. Voor Hof Den Bosch is nu in geschil of de man er over 2012, 2013 en 2014 op mocht vertrouwen dat de voor zijn ex-echtgenote betaalde hypotheekrente als onderhoudsverplichting aftrekbaar is.

Hof Den Bosch oordeelt dat de man de over 2012, 2013 en 2014 voor zijn ex-echtgenote betaalde hypotheekrente als onderhoudsverplichting mag aftrekken. Doordat de inspecteur in 2015 volledig tegemoet is gekomen aan het bezwaar van de man kon en mocht de man redelijkerwijs begrijpen dat de door de inspecteur gevolgde gedragslijn berustte op een bewuste, gewijzigde, standpuntbepaling. Dit opgewekte vertrouwen moet worden gehonoreerd tot het tijdstip waarop hij kenbaar maakt dat hij zijn standpunt heeft gewijzigd. Dit betekent dat het beroep van de man op het vertrouwensbeginsel slaagt voor de jaren 2012, 2013 en 2014. Hij kan de voor zijn ex-echtgenote betaalde hypotheekrente aftrekken als onderhoudsverplichting.

Belang voor de praktijk

Normaal gesproken zijn bedragen alleen aftrekbaar als onderhoudsverplichting ([art. 6.3 Wet IB 2001](#)) als partijen nadrukkelijk een alimentatie zijn overeengekomen, c.q. de rechter een van de echtgenoten daartoe heeft veroordeeld. Daarvan was in deze zaak geen sprake. De namens de ex-echtgenote betaalde hypotheekrente is dan niet fiscaal aftrekbaar als onderhoudsverplichting. De inspecteur heeft echter een fout gemaakt, en dat heeft gevolgen voor de aanslagregeling over 2012, 2013 en 2014. Pas vanaf 2015 kan de man de hypotheekrente die hij voor zijn ex-echtgenote betaalt niet langer aftrekken als onderhoudsverplichting. Hierbij is overigens wel van belang dat de inspecteur zich bewust op het standpunt heeft gesteld – na het bezwaar van de man – dat de rente als onderhoudsverplichting aftrekbaar is. Als de inspecteur de aangifte over 2011 gewoon had gevolgd, kan niet gezegd worden dat er sprake is van een bewuste standpuntbepaling. In dat geval kun je je niet beroepen op opgewekt vertrouwen.

De Belastingdienst constateert dat er veel fouten worden gemaakt rondom de eigen woning en echtscheiding. Daarom heeft de Belastingdienst een informatieve [brochure](#) opgesteld waarin de Belastingdienst ingaat op het echtscheidingsconvenant en de eigen woning. Deze brochure is bedoeld voor particulieren en hun adviseurs.

Belastingdienst plaatst woningaandeel van 35% ten onrechte in box 3

Hof Den Haag oordeelt dat de inspecteur het woningaandeel van de belanghebbende in deze procedure van 35% ten onrechte in box 3 plaatst.

[Hof Den Haag 15 september 2021, ECLI:NL:GHDHA:2021:1761](#)

Het gaat in deze zaak om twee echtparen. De man is samen met zijn echtgenote voor 35% eigenaar van een woning. De overige 65% van de woning is in eigendom van zijn zwager en schoonzus. De woning is bouwkundig gesplitst in twee delen, waarbij het ene echtpaar in het ene deel woont en het andere echtpaar in het andere deel. Van een gemeenschappelijke huishouding is geen sprake. De woning is niet kadastraal gesplitst.

In zijn aangifte inkomstenbelasting over het jaar 2017 geven de man en zijn vrouw hun (35%-) woningaandeel in box 1 aan. Dat doen zij overigens al sinds 2006. Voor de aanslagregeling over 2017 gaat de inspecteur niet langer akkoord met een box 1-behandeling van hun woningaandeel. Een aandeel in een woning is namelijk alleen een eigen woning als de waardeverandering van de *gehele* woning hen voor ten minste 50% aangaat. Nu de waardeverandering van de woning hen slechts voor 35% aangaat, is er geen sprake van een woning in box 1 maar van een woning in box 3. Het echtpaar is van mening dat het niet gaat om de waardeverandering van de gehele woning maar om de waardeverandering van hun aandeel in de woning. Rechtbank Den Haag heeft de inspecteur echter in het gelijk gesteld. In hoger beroep is in geschil of dit juist is.

Gelukkig voor dit echtpaar volgt Hof Den Haag wel hun standpunt. De inspecteur heeft hun woningaandeel van 35% ten onrechte in box 3 geplaatst. De waardeontwikkeling van het aandeel in de woning gaat het echtpaar volledig aan, aldus het hof. Dit aandeel in de woning kwalificeert daarmee voor hen als eigen woning. Dat de woning niet kadastraal is gesplitst doet hieraan niets af.

Belang voor de praktijk

*Deze discussie is terug te voeren op de definitie van een eigen woning voor de inkomstenbelasting ([art. 3.111 lid 1 Wet IB 2001](#)). Daarin staat immers dat de waardeverandering van de woning de belastingplichtige of zijn partner grotendeels moet aangaan. Het hof geeft hier zonder meer een redelijke wetsuitleg. Gevoelsmatig zou het niet juist zijn de woning (en de schuld) van het echtpaar in deze situatie in box 3 te plaatsen. In zoverre onderschrijven wij ook het oordeel van het hof. Juridisch valt er echter wel wat op af te dingen. Feit is namelijk dat het betreffende echtpaar een aandeel heeft in de *gehele* woning van 35%. De waardeverandering van die woning gaat hen voor 35% aan. Dat ziet op het door henzelf betrokken deel van de woning, maar ook op het door zwager en schoonzus bewoonde deel van de woning. Andersom geldt hetzelfde voor zwager en schoonzus. Hen gaat de waardeverandering voor het eigen bewoonde deel en het andere deel van de woning voor 65% aan. Een oplossing is kadastrale splitsing (als dat mogelijk is). Wij zijn benieuwd of de Hoge Raad – mocht er cassatieberoep zijn aangetekend – de redelijke wetsuitleg volgt.*

Lijfrentepremie niet aftrekbaar door gebrek aan bewijs

Een man claimt na immigratie naar Nederland lijfrentepremieaftrek voor premies betaald aan een verzekeraar in Duitsland. Hij maakt niet aannemelijk dat de overeenkomst bestaat, noch dat hij premies betaald heeft. De aftrek wordt daarom terecht geweigerd.

[Hoge Raad 24 september 2021, ECLI:NL:HR:2021:1385](#)

Een man verhuist in 2012 van Duitsland naar Nederland en claimt met ingang van 2012 aftrek voor 'uitgaven voor inkomensvoorzieningen'. De jaren 2012 en 2013 worden automatisch afgedaan, voor 2014 vraagt de inspecteur de polissen op en afschriften waaruit blijkt dat de premies in de betreffende jaren zijn betaald. De man verstrekt deze informatie niet waarop de inspecteur voor de jaren 2012 en 2013 navorderingsaanslagen oplegt en voor de jaren 2014 en 2015 de aftrek weigert. In beroep hierop wordt de man zowel door [Rechtbank Gelderland 3 september 2018, ECLI:NL:RBGEL:2018:3792](#) als door [Hof](#)

[Arnhem Leeuwarden 20 april 2021, ECLI:NL:GHARL:2021:3820](#) in het ongelijk gesteld. Het hof voegt daar aan toe dat de man ook aannemelijk had moeten maken dat de Duitse verzekeraar aan wie de premies werden betaald, een toegelaten aanbieder is op basis van [art 3.126 lid 1 Wet IB 2001](#). Het beroep in cassatie slaagt niet omdat de indiener van het beroepsschrift geen machtiging kan overleggen dat zij namens de man handelt. Zij wordt daarom niet-ontvankelijk verklaard.

Belang voor de praktijk

Voor uitvoerders van inkomensvoorzieningen die in Nederland zijn gevestigd zoals levensverzekeraars, banken en inkomensverzekeraars gelden uitgebreide informatieverplichtingen aan de Belastingdienst. In de regel neemt de Belastingdienst deze aangeleverde gegevens over in de VoorIngevuldeAangifte (VIA) en hoeft de belastingplichtige zelf geen gegevens meer aan te leveren. Tenzij hij zelf afwijkt van de door de uitvoerder aangeleverde gegevens. Deze informatieverplichting geldt uiteraard niet voor uitvoerders die niet in Nederland administratieplichtig zijn. In dat geval zal de belastingplichtige desgevraagd altijd aannemelijk moeten maken dat de overeenkomst tot stand is gekomen met een uitvoerder die voldoet aan de voorwaarden van [art. 3.126 lid 1 onderdeel c IB 2001](#). Bij een uitvoerder in het buitenland geldt daarbij als aanvullende voorwaarde dat de premies worden voldaan voor vrijwillige voortzetting van een pensioenregeling of lijfrente die al voor de emigratie bij diezelfde uitvoerder was verzekerd. Eventuele kosten voor het aannemelijk maken dat aan de voorwaarden is voldaan, zijn voor rekening van de belastingplichtige.

Er is maar een zeer beperkt aantal buitenlandse lijfrente-uitvoerders waar je een lijfrenteverzekering kunt onderbrengen, twee Luxemburgse uitvoerders en één Belgische uitvoerder. In [dit overzicht](#) kun je de toegelaten pensioen- en lijfrente-uitvoerders terugvinden.

Klein pensioen uit Duitsland belast bij inwoner van Nederland

Door wijziging van het belastingverdrag Nederland-Duitsland van 12 april 2012 zijn kleine pensioenen belast in de woonstaat en niet in de bronstaat.

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 14 september 2021, ECLI:NL:RBGEL:2021:1858](#)

Een man, geboren in 1939, woont in Nederland en ontvangt in 2017 naast de Nederlandse AOW een Deutsche Rentenversicherung uitkering van € 7.452 en een Versorgungsanstalt uitkering van € 5.245 uit Duitsland. De belastinginspecteur legt een aanslag inkomstenbelasting/premie volksverzekeringen en inkomensafhankelijke bijdrage Zorgverzekeringswet op over alle uitkeringen met als onderbouwing dat [art. 17 van het belastingverdrag Nederland-Duitsland](#) de heffing over pensioenen toewijst aan het woonland mits deze (gezamenlijk) niet hoger zijn dan € 15.000.

De inspecteur verklaart het bezwaar van de man ongegrond. De man gaat in beroep tegen deze uitspraak bij [Rechtbank Gelderland](#). Omdat de rechtbank het beroep ongegrond verklaart, gaat de man in hoger beroep.

De stelling van de man dat [art. 17 van het belastingverdrag Nederland-Duitsland](#) in strijd is met het discriminatieverbod van [art. 1 Grondwet](#) mag de rechtbank op basis van [art. 11 Wet algemene bepalingen](#) niet toetsen. Getoetst aan onder andere [art. 14 van het Europese verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden](#) (EVRM) oordeelt de rechtbank dat het stellen van een grensbedrag van € 15.000 niet discriminerend is, onder andere omdat het grensbedrag is overeengekomen in overleg tussen Nederland en Duitsland en dat het verdrag is behandeld in en is goedgekeurd door de Tweede Kamer. Ook hoeven belastingplichtigen met een klein pensioen uit een ander land alleen nog in hun woonland aangifte te doen waarmee administratieve lasten worden beperkt. Het gelijk is aan de inspecteur.

Belang voor de praktijk

Nederland streeft in zijn belastingverdragen naar een integrale bronstaatheffing over particuliere- en overheidspensioenen, zowel periodieke- als niet-periodieke uitkeringen. De argumentatie daarvoor is dat dergelijke uitkeringen fiscaal worden gefaciliteerd onder de veronderstelling dat de uitkeringen ook in Nederland worden belast. Nederland wijkt hiermee af van de exclusieve woonstaatheffing in het OESO-verdrag. Het OESO-commentaar beschrijft dat het mogelijk is om daar van af te wijken indien de opbouw fiscaal gefaciliteerd was tijdens het werkzame leven. Dat is voor Nederland het geval. Het Nederlandse

streven naar een integrale bronstaatheffing zal niet altijd gedeeld worden door de verdragspartner. Als dat het geval is, streeft Nederland naar een partiële bronstaatheffing in de vorm van een drempelbedrag. Tot dat drempelbedrag heeft de woonstaat het heffingsrecht.

Een partiële bronstaatheffing, al dan niet met een drempelbedrag, over pensioen- en lijfrentetermijnen is onder andere in de verdragen met de volgende landen al opgenomen: België, Bulgarije, Canada, Denemarken, Duitsland, Finland, Kroatië, Letland, Liechtenstein, Roemenië, Slovenië, Spanje en Zwitserland.

Nieuwsbrief Fiscaal Juridische Actualiteiten

De Nieuwsbrief Fiscaal Juridische Actualiteiten wordt verzorgd door Nationale-Nederlanden Bank en Nationale-Nederlanden Levensverzekering Maatschappij.

Redactie

Ferd Beukers
Gerda Lagarde
Maarten van Mierlo
Ruben Stam

Wilt u opgenomen worden op de verzendlijst of wenst u de nieuwsbrief niet meer te ontvangen? Stuur dan een e-mail naar fja@nn.nl.

Voor eventuele onjuistheden aanvaarden wij geen aansprakelijkheid.

© 2021 Nieuwsbrief Fiscaal Juridische Actualiteiten - Nationale-Nederlanden